

P

Kaj ni bilo nikoli bilo in nikoli ne bo.

Trije bratje so se vozili po morji. Vstane pa burja in raznese se jim ladja. Bratje oplavajo na gor, ki je štrlela iz morja. Najdejo tam kaj studence, rib nalove ob kraji in tiče dobodo v goščavi. Pa kaj jim vse to pomaga: ognja niso imeli. Spleza eden bratov vrh gorice in zagleda, unokraj ogenj. Bratje so bili vsi v veselji in precej se zmenijo tako, da najgre starejši po ogenj tje. Pri bratu se res napravi na pot čez gorico v drugo dolino, kjer je ogenj bliščel. Najde tam kosmatega, grozno velicega junaka, ki je v roci držal grčavo batinjo, batičasto na konci, in strašno stal pred ognjem. Kaj bi rad, klapček? vpraša prvega brata. „Ognja, pravi on, trije bratje smo, radi bi kurili, v ognja nemamo.“

„Sam ti ga“, pravi junak, samo to mi moraš povedati: kaj ni bilo, ni zdaj in nikoli ne bo? Brat nekaj čenčá, uganjeva, pa menda je ni pravega vedel in pravil, ker je kosmatin zavrgnil batinjo, grčavo palico, in mu jih je prav dobro na hrbet nemetal, ognja pa nič dal. Brat je jokal in prišel nazaj. „Pojdi ti“, pravi drugemu bratu. Ja gre, pa zgodi se ravno tako, s palico je dobil pohot, ognja pa nič. Mlajši je bil kakor kak štramlé, in rekla sta mu brata: „I kaj boš ti hotel, šleva šlevasta, če midva nisva mogla ničesa dobiti, kako bi se le taka štranja dobila, ko si ti.“

Ker je pa le čedalje večja sila prihajala, začneta mu še sama prigovarjati: „Poskusi, morda imaš srečo; glave nemaš, to vem. Mlajši brat gre tje kaj k junaku, ki je kuril. „Kaj bi rad, klapček?“ odgovori ga uni. „Če bi mi malo ognja dali.“ Menim! že dva trapa sta bila tukaj, obema ga nisem dal, ako boš ti bolje odgovarjal, pa ga dobiš. Povedi mi kaj tacega, kar se nikoli ni bilo, ni in nikoli ne bo.“ Mlajši brat pomišlja, pomišlja, in si izmislí. „To ti precej povem“, pravi junaku, ki je ogenj imel, „le poslušaj me!“

Nekdaj se je bil nekdo boba najel. Ni boba pa ni bil v njem razkruhal, ampak je bil na pol sirov, cel ostal. Želodec ga zato ni maral, temveč iz sebe dal. In iz tistega boba je vzraslo veliko veliko drevo, ki je segalo noter do nebesa. Ob eni strani je imelo namesto vej goste strelje, kakor pol lestve. „Kaj bi bilo“, rekel je tisti človek, ki se je bil boba najel, „kaj bi bilo, če bi jaz poseel in balo in otroke in ta svet zapustil in po tem drevesu v nebesa glexel, ki je vzraslo iz mojega boba. Nebesa so le nebesa, svet pa je le svet.“ In ne bode nemaren, tisti človek zleze ob drevesu v nebesa. Vrata so bila le prislonjena, samo malo odrine in v nebesih je bil. Bog in svetnikov ni videl. Sv. Peter je imel leseno stopo in bít, sedel je na trinogatem stolcu in pravo tolkel; mekin so na ven letele iz stope pa na prtiček, ki je bil razgrnjen po tleh. „Kaj boš naredil, sv. Peter? Pšeno?“ prša ga. „Kako bi rad jél, pravi Peter, „pa tolečim tu-le za vrati in sproti čakam, kedaj pride kakka duša les gori, pa že dolgo ni nikogar.“ Človek malo posesti, Peter pa v stopi pšeno dela. Pa jelo se je možu v nebesih dolg čas zdeti in želel je na svet nazaj. „Taj grem domu k babi in sosedom“, pravi Etru. „Kaj! prijatelj“, odgovori Peter, „ti si prišel po drevesu gori, kaj ne? Drevesa pa ni več, zakaj ravno tak je presica drevo izpodrila, botek snela, iz katerega je vzraslo, in vse se je posušilo in na kup palo. Kako češ zdaj doli?“ „To bo napet“, pravi ta človek, „ali nemaš nič vrvi, ali kaj enacega tacega, da bi se po njej na zemljo spuстил.“ „Nič nemam“, pravi Peter. „Daj mi, daj mi pekar mekin, ko pšeno delaš, pa si bom sam splel iz njih vrv.“ Peter mu da mekin, uni pa splete vrv, ter jo priveže za stekelj pri nebeških vratih in se spusti po tej vrvi proti zemlji. Pa vrv je bila prekratka. Kaj stori človek? Reza zopet navzgor, odreče vrvi odegorej ter jo doveče odegdolj. Tako dela zmrorn in prilere že blizu zemlje. Samo se ga dober skok mu je manjkalo. „Ni vredno, da bi se to doveroval, mar skočim“, pravi in skoči na zemljo. Pa je bilo že previsoko, ker vrtel se je bil za sedem komolcev globoko v zemljo in ventkaj ni mogel priti. „Čakaj, čakaj, tako je djal, saj imam doma rovnico, grem po njo, pa se odtopljem.“ Gre domu, vzame rovnico in se izkoplje iz zemlje. „Da ta rovnica nikdar nikogar ne bo odkopavala, zato jo v ogenj vržem“, mislil si je tisti človek in zares je vrgel rovnico v žrjavico. Kaj se zgodi? Železna rovnica je zgorela, leseni ročnik je pa ostal v pepelu cel. Tisti mož ga gre domu in med potoma sreča botre, ki so otroka h krstu nesli. „Koga nesete“, prša jih, „čegar je ta otrok?“ „I, to je tvoj oče, otudi-le se je rodil, zdaj ga pa nesemo h krstu“, reko mu botri.

Tako je pravil mlajši brat, ki so ga za štramléta imeli, junaku, ki je ogenj pod palico imel. „Dobro si povedal, ognja ti bom dal“, reče mu junak, nagrabi otrinkov in ogorkov in žrjavice v ponev ter mu jo dá.

Bratje so kuhali, pili in pojedali, neri pa ničesa dali.

